

NÉGY MINIATÚR

DOMONKOS ISTVÁN

SZÜNET

Éjfél után két órakor a karmester összeesett, megroggyantak a térdei, és becsúszott a pult alá, magára rántva a kottákat, sápadt arcát megvilágította a pultra szerelt parányi égő. A zenekar még tovább játszott egy-két ütemet, bizonytalanul, a fúvósok estek ki elsőnek a ritmusból, aztán a timpános a bögösökkel, végül mindenki a maga igazát bizonygatta, lábával verve a taktust, és akkor a zenekar már nem volt zenekar. A koncertmester felállt, és azt mondta: — Szünet! —, majd lehalkította a hangját, és odaszólt a mellette ülő hegedűsnőnek: — Várom lent a pincében, a kilences öltözőben. — A hegedűsnő sietve felállt, hegedűjét a székére téve, a hegedű lassan csúszni kezdett, ő meg szinte szaladva indult ki a színpadról. Útközben megállt, és intett a férjének, aki a klarinéttal kezében éppen a kijárat felé indult. — Sanyi — kiáltotta —, Sanyi, a szendvicsek az öltözőben vannak! — Akkor a hegedűje a padlóra zuhant, egy húr elpattant rajta, a koncertmester lehajolt, fölvette, és intett a hegedűsnőnek, hogy minden rendben van, akkor ő is a kijárat felé indult, fehér zsebkendőbe törölve izzadt homlokát. A koncertmester felesége a bár előtt ült a folyosón, a lányuk is ott volt vele egész idő alatt, de amint a szünet kezdetét vette, eltűnt. A koncertmester még idejében észrevette a feleségét, és hirtelen egy függöny mögé lépett. A függöny mögött már állt valaki, a csellista, aki kihajolt az ablakon, és azt kiáltotta az utcára: — Szívecském, ne haragudj, de a próba még el fog tartani egy darabig, négykor találkozunk az állomáson a büffében. — csellista apró termetű ember volt, a koncertmester áthajolt a feje felett, és kitekintett az utcára. Az utca fénylett, a mélyedésekben víz csillogott. Az egyik kapumélyedésben egy fiatalember állt. — Dobjál le egy ötezzrest, különben nem várok rád, te fukar zsidó! — kiáltotta fel a fiatalember a csellistának. Időközben a csellista megérezte, hogy valaki áll mögötte. — Bocsánat — szólt, szembefordulva a koncertmesterrel, aztán sietve kilépett a folyosóra. Amikor a koncertmester felesége mellett haladt el, az megkérdezte: — Mondja csak, nem látta a férjemet? — Dehogynem — mondta a csellista —, ott áll a függöny mögött, és az utcát kémleli. — A koncertmester felesége erre sietve felállt, és belépett a bárba. A koncertmester fellelegzett a függöny

mögött, szaladni kezdett a lift felé, megnyomta a hívógombot, és a falnak támaszkodott. Kisvártatva jött a lift, de folytatta útját felfelé. A koncertmester elkáromkodta magát. A lift időközben ismét megérkezett, majd eltűnt a mélységben. A koncertmester szaladni kezdett a lépcsőkön lefelé, megállt a kilences számú öltöző előtt, és hallgatózott. A kilencesben sustorgott a csap. A koncertmester elhatározta, hogy ő is megmosdik előbb, és belépett a nyolcasba, de az nem volt üres. — Foglalt — mondta a pikolós a sötétben, egy nő elnevette magát. A koncertmester sietve visszalépett a folyosóra, órájára nézett. A szünet húszperces volt. Megnyitotta a hetes ajtaját, de az zárva volt. Akkor megigazította a nyakkendőjét, és belépett a kilencesbe. A másodhegedűsnő szó nélkül megközelítette a sötétben, és átfogta a derekát. A padlóra zuhantak. A hegedűsnő a koncertmester ajkába harapott, a koncertmester megszorította a hegedűsnő mellét, mire az lendített egyet a csípején. Akkor nyílt az ajtó, és a belépő hangjáról a koncertmester megismerte a feleségét. A hegedűsnő dühös lett, felült a padlón, és elkiáltotta magát: — Foglalt! — Csak a te hangod ne hallanám már egyszer, Isabella — mondta erre egy férfi a folyosón, és az ajtó becsapódott. Kisvártatva ismét kinyílt. — Mama, itt vagy? — kérdezte egy kislány, és a koncertmester felkapta a fejét, az ő kislánya volt az ajtóban. — Mama, én éhes vagyok, és a tatát sehol sem találok — mondta a kislány. — Gyere ide — mondta a koncertmester, és a kislány belépet a sötét öltözőbe. — Hol vagy, tata? — kérdezte, megbotolva egy székben. — Itt van ezer dinár — mondta a koncertmester —, vegyél egy szendvicset, vagy amit akarsz! — A kislány elvette a pénzt, és kilépett a folyosóra, de az ajtót nem húzta be maga mögött. — Ez alkalommal pont úgy van, mint néha álomban — gondolta a koncertmester —, mindig újabb és újabb kellemetlenség merül fel, melyet előbb el kell hártanom, és végül mégsem sikerül semmi. A csellista kirohant az utcára, de mire a kapualjba ért, ahol a fiatalember állt, annak hült helye volt. Behúzódott a kapu alá, és leült a lépcsőkre. Sírva fakadt. — Ez a vég — gondolta, és felállt. A bejáratnál a portás feltartóztatta. — Az engedélyt kérem — mondta, kihajolva az ablakon. A csellista a zsebébe nyúlt, bár tudta, hogy az engedélyt a felöltőjében felejtette. Szó nélkül lépett ki az utcára vissza, és elindult hazafelé. A zongorista ásított, belelapozott a kottába, aztán felállt, és a kijárat felé indult. Félútról visszatért, lenyomott egy akkordot, egy közönséges mott, és aztán sietve elhagyta a színpadot. Belépett a bárba, valamit kérdezett a sanktól, aki egy ajtóra mutatott. A zongorista belépett egy parányi szobába, melyben négy fúvós kártyázott. A zongorista előbb a készpénzét vesztette el, aztán a havi keresetét, aztán a jövő hónapi keresetét, és akkor felállt az asztal mellől, és kilépett a bárba. Megivott egy konyakot, aztán még egyet, és utána elaludt egy asztalra borulva. A fagottos a folyosón sétálgatott, és gyakorolt. Miközben hangszerét fújta, a falon függő képeket nézegette. Egy kislány állt meg előtte. — Bácsi — kérdezte a kislány —, nem tudja, hol van az apám? — A fagottos továbblépett. — Nem — mondta az orrán keresztül, ki sem véve a szájából a fújókát. A kislány ismét elébe állt. — Bácsi, nem tudja? — kérdezte. — Ki az apád? — kérdezte a fagottos dühösen. — Az én apám koncertmester — mondta a kislány

—, és sehol sem találok sem őt, se a mamát, pedig olyan éhes vagyok. — Itt van ötszáz dinár — mondta a fagottos, elővéve a pénztárcáját —, vegyél magadnak egy szendvicset vagy amit akarsz, és hagyj békében. — Amikor a színpad kiürült, a segédkarmester azt mondta a két munkásnak, hogy a karmestert vigyék le a bárba, és itassanak meg vele két-három csepp konyakot, ő meg majd közben telefonál a feleségének a portásfülkéből. Leugrott a nézőtérre, megvárta, míg a munkások kitámogadják a karmestert a színpadról, aztán belekiáltott a sötétbe: — Csilla, te fecske, gyere elő, míg a szünet véget nem ér! — És akkor a karmester fiatal felesége lerohant az erkélyről, és a segédkarmester mellére hajtotta fejét, és akkor a segédkarmester egy székre vetette magát, és a karmester felesége az ölébe ült, és akkor, pontosan négy perccel később, megszólaltak a csengők, melyek a szünet végét jelezték.

TEGNAP

Tegnap nem fújt a szél és a pap meghalt a zenészek összegyűltek a templom előtt a nagydobot én vittem és a klarinét tokját melyre jobban kellett vigyáznom tegnap megérkezett a hajó és az emberek partra szálltak és én felvettem egy koffert csak úgy egyet és elindultam vele mert mindig így csinálom előbb-utóbb úgyis csak utánam szalad valaki és akkor elég egyet rántani a vállamon hogy pénzt kapjak tegnap tíz dollárt kaptam dinárban és azt mondtam a gallynak hogy soha de soha de sohasoha nem szabad megfeledeznie rólam meg azt hogy írjon gyakrabban mire ő azt mondta hogy nem írhat ha itt van csak most érkezett majd ír ha hazautazik most tripicát kellene ennem tegnap három porciót ettem meg a Gájónál megettem még tíz kalácsot és pálinkát ittam rájuk mert az egészséges egészséges a paradicsom is de nem szeretem mert piros a füge az más az nem piros mindig úgy esik hogy este az anyám házában alszom pedig ő már halott meghalt tegnap milyen jó hogy Ismaila nem halt meg mert akkor senki se fürdetne ő olyan meleg és puha tegnap is a padlón aludtam mert az egészséges egészséges a vödörbe vizelni is meg fürdeni a bab nem rossz de a tripica egészségesebb még egy pálinkát akarok te kommunista engedjetez már ki már tegnap van és mindjárt jön a hajó Ismaila mindig elvette tőlem a pénzt de én nem haragudtam rá mert beengedett a csónakjába tegnap is és a csónak meg olyan hogy ring és nem süllyed el amikor a katona beleszáll és a katona meztelen ha leveti a ruháját és Ismaila is csak neki két valami lóg a mellén két puha a legegészségesebb nézni a fagyaltost amikor a fagyaltot keveri és ad egy kicsit a tenyerembe a fagyalt azért egészséges mert hideg a szentjánoskenyér meg egy csöppet sem egészséges mert kemény tegnap volt egy kutya úgy hívták hogy Arabella és akkor a strandon felejtettem azt a kést meg a horgot is a zsinórral és akkor az anyám visszaküldött és mire visszajöttem meghalt és akkor jó volt mert jöttek a zenészek és a nagydobot én vittem tegnap egy másik zenekarnak is volt egy dobja és sötét volt az erdőben a kertben meg égett a lámpa és a lányok olyan gyorsan forogtak hogy elszédültem és leültem a földre és senki

sem káromkodott csak a pincér azt mondta hogy rögtön pucoljak el mert meggyújtja a hajam és nem önt le vízzel olyan sötét volt bementem a fák közé bokor alá bújtam és elővettem a pénzem a tükröm meg a bicskámát akkor jöttek ketten és lefeküdtek a bokor elé és akkor Ismaila azt kiáltozta hogy vigyázz vigyázz jaj vigyázz vigyázz jaj és akkor én kimásztam a bokor alól és látom hogy Ismaila a földön fekszik és valaki meg rajta és nem engedi hazamenni akkor fogtam a bicskát és beleszúrtam a katona hátába nem nagyon csak egy kicsit és akkor a katona felugrott de elesett és akkor Ismaila seggbe rúgott és akkor én elestem és akkor ő belerúgott az arcomba meg a gyomromba és elvette a pénzem és akkor én tegnap elsétáltam oda ahol Ismaila embere dolgozik és megmondtam neki hogy Ismaila elvette a pénzem mikor a katona elesett és akkor ő káromkodott és elszaladt leültem a partra egy gyerek mellé akinek két hala volt és mindkettőt elkértem tőle és mindkettőt megettem és akkor elmentem macskát fogni és sikerült is és akkor behajítottam a vízbe és nem is süllyedt el kiúszott a partra és olyan vizes volt hogy kicsi lett kismacska és akkor láttam egy madarat amelyik repült és azt mondtam hogy egyszer majd megfogok egyet és akkor tegnap felmentem az Ismaila szobájába és ő meg ott feküdt az ágyban és mondtam neki hogy fürdeni jöttem de nem mondott semmit közben meg nyitva volt a szája és akkor bejött az Ismaila embere és azt mondta nekem hogy minek szúrtam le Ismailát a bicskával és akkor mikor a kezem megkötözte azt kérdeztem tőle hogy miért kötözi meg a kezem és akkor azt mondta azért mert Ismaila meghalt én meg csak nevettem erre egyet és azt mondtam hogy nem halt meg igazából mert akkor a zenekar is itt lenne már és én vinném a dobot és a klarinét tokját

POP

Két nappal ezelőtt, amikor megismerkedtem vele, úgy látszott, hogy fáradhatatlan, Máj, a barátnőm azt mondta tánc közben, te, te, te, ő a miénk, ő a miénk egészen, nézd csak meg, egészen, ő ránk mosolygott, és felerősítette a gitárját úgy, hogy bizseregni kezdett a hátunk, közel hajolt a mikrofonhoz, és az éneklése olyan volt, mint mikor kora reggel a nagy és kibírhatatlan csendben jajgatni kezd valaki, király volt.

Májjal a szomszédos szigetről jöttünk, ahol két idióta vár ránk, hogy visszatérjünk, azt mondta nekem az egyik az első este, nem, nem, hisz te még olyan fiatal vagy és én szeretlek, nevetni kezdtem, mondom neki, te talán arra gondolsz... mire gondolsz te?, kérdeztem tőle, arra gondolsz, hogy te vagy az első és lecsuknának, hogy én még az ágyból fognám a telefont, míg te aludnál, ilyesmire gondolsz, vagy arra, hogy az olaszok elpiszkítottak engem? Májnak meg nyíltan bevallotta a másik, hogy fél, hogy lecsukják, azt mondta Májnak, hogy ő nem akar ki, mert ő már Indiában is járt meg Amerikában, mert a papája a lépcsők legtetején van ebben az országban, és Májjal egész éjszaka neveltünk ezen, azon neveltünk, hogy micsoda egy országba keveredtünk, te, mondtam a barátnőmnek, hova keveredtünk mi?

a világ végére?, pedig ha az ember jobban megnézi őket, egész istenien különböznek, még jobban, mint mi, nem igaz? a tartásuk is egészen pozitív, addig, míg el nem jön a pillanat, hogy ráncszakadjanak, és másnap este másik helyre mentünk, és ott összejöttünk másik kettővel, akik szintén különböztek, de ez a kettő is beteg volt, egész jó helyek mellett sétáltattak el bennünket, az üres strandon szél csikorgatta a kabinok ajtaját, minden olyan volt, mint az utolsó esténken Olaszországban, amikor a négy moszkítóval eltaszítottuk magunkat a parttól egy lopott csónakban, Máj a parton maradt, és mikor visszajöttünk, ő szállt csónakba, és a moszkitók mind meztelenek voltak, mind a négyen, vetkőzzünk le, ajánlottam, akkor talán történni fog valami, de ez a kettő beteg volt, az egyik azt mondta, hogy az ingét Olaszországban vette, és a másik bölintott rá, azt mondta, hogy a cipőjét meg húsz dollárért vette, és a másik ismét bölintott, te, mondtam én Májnak, milyen nyelven beszélnek ezek? öltözködjetek vissza, mondta nekik Máj dühösen, kezdjétek előlről, micsoda egy ország ez?, kérdeztük ismét a szobánkban nyugtalanul, te, mondta Máj, én azt hiszem, hogy ez egy olyan föld, melynek határai vannak, másnap este elhatároztuk, hogy máshova megyünk, és volt azon a harmadik helyen kettő, aki ivott, nézd, mondtam Májnak, ezek isznak, és odaültünk melléjük a szomszédos asztalhoz, ezek igazán isznak, mondta Máj kisvártatva, és remény ébredt bennünk, végül is átültek az asztalunkhoz, és akkor az egyikről nyomban kisült, hogy koros, milyen piszkos ez a terítő, mondta angolul, nézd csak meg jobban ezt a pincért, mondta felém fordulva, csupa szutyok, én mondom neked, fordult most Máj felé, hogy ez nem mossa meg a kezét, ha kijön a W.C-ről, az embernek meg nem is kell messzire mennie, csak a W.C.-ig, és ekkor az ember mindennel tisztában van, mondta az asztalra csapva, istenem, mondta Máj, hát istenem, de hát nemcsak erről van szó, folytatta, láttátok-e, az utcák milyenek? Nem, mondta Máj, nem láttuk, én gondolkodni kezdtem, de nem jutott eszembe, milyenek is az utcák, keskenyek, mondta Máj, a koros ránézett Májra, és legyintett, a fenét, mondta, a másik megköszörülte a torkát, és azt mondta, megfigyeltétek-e, hogy milyen kevés a hazai jelzésű kocsi, az embernek itt tíz évet kell dolgoznia, hogy egyhez hozzájuthasson, mondta, és az asztalra akart könyökölni, de könyöke lecsúszott az asztal sarkáról, és beütötte az állát. Mennyit?, kapta fel fejét a koros, tízet?, legyintett egyet, és elhallgatott, kimentünk a W.C.-re, te, azt mondja Máj, miről beszélnek ezek? én egy árva szavukat sem értem, ezek nem tudják, mi az, hogy gitár, másnap hajóra szálltunk, a kikötőben odajött hozzánk a két idióta, és azt mondták, hogy maradjunk még, az, akinek az apja a lépcsők legtetetjén volt, azt mondta, hogy szívesen elvenné Májt feleségül, az apámnak van egy villája itt a közelben, odamehetnénk, mondta, nem engedve el Máj kezét, add a címed, kért meg a másik, nevetni kezdtem, akkor bár ígérd meg, hogy visszajössz, mondta, hogyne, mondtam, amikor a hajón voltunk, mindketten azt mondták, hogy várni fognak ránk, rendben van, mondtuk nekik, ez a ti dolgotok, és akkor elindultunk körülnézni a hajón, és mindjárt össze is jöttünk eggyel, akihez hasonlót nem is láttunk, igazi volt, igazi, csókolni valóan közömbös, miután a közelében maradtunk, azt mondta, hogy most pedig levisz bennünket a hajó gyomrába

és megmutatja közelről a hajómotort, ami ezt az egészet mozgásban tartja, mondta, kört írva le karjával a levegőben, nem rossz ötlet, mondta neki Máj, ez már érthetőbb nyelven volt mondva, fordult felém, nem rossz ötlet, a hajómotorok között; neveltünk, de a lejárat ajtóban én megtorpantam, az ajtó fölött egy felirat volt, hogy a lépcsőkön lemenni szigorúan tilos, de várjunk csak, mondtam, hová megyünk?, és a felíratra mutattam, de vezetőnk csak legyintett egyet, mindkettőnknek tetszett, nagyon tetszett, ahogyan legyintett, igazi volt, most láttuk csak, hogy igazi, most láttuk csak igazán, hogy igazán igazi, és a nyakába borultunk, és megcsókoltuk a száját, botorkálni kezdtünk a motorok között, váratlanul elénk állt egy gépész, ahá!, mondta, jó napot, jó napot, és megemelte a sapkáját, jó napot, köszönt ránk egy másik gépész is, jó napot, mondta, és mosolygott, akkor a vezetőnk felmászott a motor tetejébe, és csavargatni kezdtük a többi, neveltünk, úgy neveltünk, mintha a motor már le is állt volna, mintha már robbant is volna, a gépészek körénk gyűltek, és ők is nevettek, valaki váratlanul megfogott hátulról, megfogta a karom, hátrafordultam, az egyik gépész volt, azt mondta, menjek vele, mutat valamit, ránéztem, bevezetett egy parányi fülkébe, és becsukta mögöttünk az ajtót, itt alszom én, mondta, ebben a szobában, mit akar mutatni, kérdeztem tőle, semmit, semmit, mondta, hagyják a fenébe azt a kis pédert, mondta, melyik pédert?, kérdeztem, hát a kapitány fiát, mondta, melyik kapitányét?, kérdeztem, hát melyikét, melyikét na, a hajókapitányét, megiszik egy pohár bort?, kérdezte, meg, mondtam, ott van a szekrény tetején, jól van, mondtam, látom, de én nem érem el, hát akkor álljon a székre, mondta, s amikor felálltam, akkor meg csak odalépett mellém, felemelte a szoknyám, és megcsókolta a combom, erre nevettem egyet, ezt jól megcsináltad, mondtam neki, nyílott az az ajtó, és Máj lépett be rajta, te, azt mondja, te, az a hülye a kapitány fia, Máj, légy szives, menj ki a folyosóra és ott várjál, mondtam neki, öntsél magadnak egy pohárral ebből a borból és csukd be az ajtót, a gépész fölém hajolt, vigyázzak?, kérdezte, ne, mondtam neki, nem szükséges, a hajó kikötött, és mi leszálltunk Májjal.

Két nappal ezelőtt, amikor megismerkedtem vele ebben a kerthelyiségben, úgy látszott, hogy igazi, úgy látszott, hogy fáradhatatlan, megyünk tovább?, kérdeztem Májtól, hogyan?, kapta fel a fejét, hát azt mondtad, hogy igazi, nem, mondtam a zenekar irányába nézve, a gitáros felerősítette hangszerét, mikor látta, hogy indulni készülünk, intett a fejével, hogy üljünk még, nem, mondtam, kilépve az utcára, ő sem igazi.

Dr. KINCH

A háború befejeződött, és három ember ballagott a dűlőúton libasorban. Aki elől ment, az volt a legmagasabb, középen ment a középső, a legalacsonyabb leghátul ballagott, biciklilánccal kezében. Mentek, mendegéltek, míg egyszer csak azt nem mondta a legmagasabb: — Állj! —, és akkor befordultak a kocsmába. — Három pálinkát —

mondta a középső a sankra támaszkodva. — Törkölyt — tette hozzá a legalacsonyabb, a bicikliláncot a térde közé fogva. — Nincs — mondta a kocsmáros, és máris indult volna tovább, de a legnagyobb nyakon kapta. — Mi nincs? — kérdezte tőle elvörösödve. — Eressze el, hadnagy úr — mondta a középső a legmagasabbnak, aki a kocsmárost fogta. — Igenis, hadnagy elvtárs — mondta a legnagyobb, és elengedte a kocsmárost. — Zászlós — fordult a középső a legalacsonyabb felé —, kutassa át a kocsmárost. — A legkisebb átugrotta a sankot, és megállt a kocsmáros előtt. — Na, mire vár — mondta —, látja ezeket az almákat a levegőben, kapkodja csak le őket. — A kocsmáros elmosolyodott. — Fel a kezekkel, nem érti?! — ordított rá a legmagasabb. A kocsmáros összerezte, és a magasba emelte karjait. A legalacsonyabb egy pénztárcát halászott elő a kocsmáros farzsebéből. Sietve átnézte, s aztán csalódottan azt mondta: — Üres. — Micsoda? — kapta fel a fejét a középső. — Akarom mondani, fegyver nincs nála — mondta a legkisebb, és a földre köpött. — Hát persze, hogy nincs — mondta a kocsmáros. — Pofa be, civil — mondta a legnagyobb. — Alhadnagy! — mondta a középső szigorúan. — Tüstént kutassa át a mellékhelyiségeket. — A legnagyobb eltűnt egy oldalajtón át. — Ezredes úr, megkötozzem? — kérdezte a legalacsonyabb a kocsmárosra mutatva. — Mit bánom én! — mondta a középső. A legkisebb manilát szedett elő a zsebéből. — Na, mire vársz? — mondta a kocsmárosnak. — Imádkozzál. — A kocsmáros összetette a két kezét, és a legkisebb néhányszor gyors egymásutánban körülcsavarta rajtuk a manilát, aztán csomót kötött, majd még egyet, aztán még egyet, és végül úgy látszott, hogy sohasem fejezi be a csomókötést. Amikor elkészült, megtörölte a homlokát. — Na — mondta —, most csinálj valamit. — A kocsmáros kihúzta a kezét a kötésből, előbb az egyiket, és aztán a másíkról a manilát a földre rázta. — Huh — pattant fel a legkisebb, és a biciklilánccal a kocsmáros hátára húzott —, huh — mondta ismét —, mire nem vetemedsz! — Csigavér, Zsanér — csúszott ki a középső száján. A legkisebb elkaromkodta magát. — Az áruló szentségedet — kiáltotta a kocsmárosra. A legmagasabb visszatért a kocsmába, megállt a középső előtt. — Üres az egész ház, tiszteletes atyám — mondta. — Marha — ordított rá a középső —, majd én mindjárt megmutatom neked, ki a tiszteletes, vi-gyázz! — A legmagasabb összeütötte a bokáját. — Hej, Hitler — kiáltotta. — Zsanér — szolt oda erre a középső a legkisebbnek —, húzz egyet a hátára. — A legkisebb ütésre emelte a kezét. — Ne, ne, Zsanér — mondta a legnagyobb —, csak hülyéskedtem! — A legkisebb lecsapott. A legnagyobb feljajdult. — Na, akkor most foglaljunk helyet — mondta a középső, leülve egy asztal mellé. — Te meg kimész a konyhába, és készítesz valami enivalót — mondta a kocsmárosnak. A kocsmáros kilépett a konyhába vezető ajtón. — Ide hallgass, Cement — mondta a középső, amikor a kocsmáros becsukta maga mögött az ajtót —, nemsokára beesteledik, és akkor majd meglátjuk, hogy hazudtál-e. — A legkisebb maga elé tette a láncot az asztalra, és a legnagyobbra nézett. — Biztos vagy benne, hogy ez az a falu? — kérdezte. — Hogyne — mondta az sietve —, a kocsmárost rögtön felismertem, emlékszem, valaki azt mondta közülünk, hogy szaladjak vissza, és eresszek egy golyót a fejébe, de én nem akartam

lemaradni, és csak a fele útig mentem vissza, és ott a levegőbe lőttem. — Oszt a többit mind lelőttétek? — kérdezte a legkisebb. — Mind — mondta a legnagyobb —, igaz, volt néhány, aki még előbb, még előző éjszaka eltűnt a faluból, csak azok maradtak élve. — A hideg szaladozik a hátamon, ha rá gondolok, hogy mind halottak — mondta a legkisebb. — Én meg éppen ennek örülök — mondta a legnagyobb —, mert a halottak nem tudnak beszélni. — De hisz azt mondtad, hogy egyesek még akkor is beszéltek, amikor a fal tövébe estek. — Persze — mondta a legnagyobb —, kiáltoztak, és akkor oda kellett mennem egészen a közelükbe egy pisztollyal a kezemben, és az egyik, mikor meglátott, egészen felkönyökölt, és én megálltam felette, nem hittem a szemeimnek, két lyuk volt a mellén. — Fúj — mondta a legkisebb kipirult arccal. — Azt mondom, hogy nők is voltak köztük? — kérdezte a középső előrehajolva a széknél. — Persze — mondta az —, még gyerekek is. Nem sok, igaz, négy-öt, legfeljebb hat. — A kocsmáros kitekintett a konyhaajtón. — Nincs semmi más, csak tojás — mondta —, jó lesz? — Hogyne — mondta a legnagyobb, aki szemben ült az ajtóval. — Piríts egy kis hagymát alájuk. — Te, láttad, hogy megnézett? — fordult a legkisebb a legnagyobbhoz. A legnagyobb legyintett. — Volt egy egészen fiatal nő is köztük — mondta elgondolkozva. — Azt kellett volna látnod, hogy az hogy nézett rám, sohasem tudom elfelejteni. — Persze, mert előbb az istállóban voltál vele — mondta a legkisebb, a legnagyobb vállára ütve. A legmagasabb elnevette magát. — Nemcsak én voltam vele — mondta mosolyogva —, nemcsak én. — Huh — mondta a legkisebb az öklébe harapva. — Mire megesszük a kaját, beesteledik — mondta a középső. A legkisebb és a legmagasabb kinéztek az ablakon. — De alig értünk a határba, amikor egyszerre csak megszólalt egy gépfegyver a szárkúpok közül — gondolkodott el ismét a legmagasabb. — Hullozony, mint a legyek — mondta nevetve. — Te, az a kocsmáros folyton kikukucskál az ajtón — mondta a legkisebb a legmagasabbnak. A legmagasabb felállt, és odasétált a konyha elé, kitárta az ajtaját, és megállt a küszöbön. — Puszi, gyere csak ide — mondta a kocsmárosnak —, ide, ide elébem, na jól van — mondta. — A kocsmáros elsápadt. — Na — mondta a legmagasabb a kocsmáros arcába hajolva —, te mit mondasz, vannak-e partizánok a faluban? — Nincsenek — felelte sietve a kocsmáros, kényszeredetten elmosolyodott. — Minek lennének — mondta —, a háborúnak vége, nem igaz? — A legkisebb felvihogott az asztal mellett. A legmagasabb ökölbe szorította a kezét, és villámgyorsan a kocsmáros állára ütött. A kocsmáros megtántorodott. — Mire való ez? Mire való ez? — dadogta tágra nyílt szemekkel. A legkisebb nevetett az asztal mellett. — Hozzam a láncot? — kérdezte a legnagyobbtól. — Hogyhogy nincsenek? — kérdezte a legmagasabb a kocsmárostól, hunyorítva a szemével. — Hagynagy elvtárs, hallja-e, mit mond ez a rühes? — kiáltott oda a középsőnek. — Azt mondja, hogy nincs partizán a faluban, hát mit gondolsz te, ugyan mi kik vagyunk, na mit gondolsz, ugyan mit? — A legmagasabb a karjait himbálva visszalépkedett az asztalhoz, és leült. — Nem kellett volna megütnöd, Cement — mondta a középső szigorúan. — Rühes patkány — mondta a legnagyobb a konyha felé fordulva. — Esteledik — mondta a középső ásítva. A legalacsonyabb

és a legmagasabb ismét kinéztek az ablakon. Az utcák kihaltak voltak. A kocsmáros kilépett a konyhából, három tányérral a karján. — Micsoda szag! — mondta a legkisebb a levegőbe szimatolva. — Kocsmáros — mondta a középső —, hát ebben a faluban épp egy élő lélek sincs? — Dehogynem — mondta a kocsmáros —, hatvanan vagyunk, kérem. — Hát hol vannak az emberek? — kérdezte a középső. — Hol az a hatvan? — Kint dolgoznak a határban — mondta a kocsmáros —, és ott is alszanak. — Na, mit mondtam — mondta a legmagasabb, amikor a kocsmáros eltűnt a konyhában —, több mint kétszázat nyírtunk ki belőlük. — A legkisebb csettintett a nyelvével. — Kocsmáros! — kiáltotta. — Sőt ide! — A kocsmáros kihajolt az ajtón: — Nincs — mondta. — Minden rendben van — mondta a középső elégedetten. — Minden — mondta a legkisebb. — Hát nem megmondtam — szólta büszkén a legmagasabb. — Én attól félek, hogy a sötétben nem fogjuk megtalálni a kriptát — mondta a középső. — Dehogynem — vágta rá gyorsan a legmagasabb —, nincs olyan sok kriptá a temetőben, falusi temető ez, ha más nem, felnyitjuk mindahányat. — A legkisebb fejezte be elsőnek az evést, aztán a középső, legvégül a legmagasabb előtt is üres maradt a tányér. — Te — mondta váratlanul a középső, valami az eszébe jutott —, én elfelejtettem annak a nevével... — Kinek a nevé? — álmélkodott el a legmagasabb. — Ja — mondta elmosolyodva —, értem, értem, dr. Kinch, Kinch, így hívták. — Kocsmáros! — kiáltotta el magát a középső. A kocsmáros ijedten dugta ki fejét az ajtón. — Gyere ide. — A kocsmáros megállt az asztal előtt. — Van-e csákányod? — kérdezte mosolyogva a középső. — Csákány? — képedt el a kocsmáros. — Hogyne — mondta —, van. — Rendben van — mondta a középső —, ez is rendben van. Zászlós, — fordult a legkisebb felé —, kísérelje ki a kocsmárost, hogy a csákányt megkeresse. — Mozgás! — ordított rá a kicsi a kocsmárosra, és eltűntek az ajtó mögött. A középső ismét az utcát nézte. — Sötét van — mondta, és megdörzsölte a kezét. Amikor a négy ember a temető közelébe ért, leálltak. — Tudja-e, hogy merre fekszik dr. Kinch kriptája? — kérdezte meg a középső a kocsmárostól. A kocsmáros bólintott, és a négy ember továbbindult. A sírok között ismét leálltak. — Nem, nem, nem itt van — mondta a kocsmáros —, amott van a főbejáratnál. — Ez az — mutatott végül egy kriptára. — Zászlós — szólalt meg a középső a sötétben —, van gyufája? — Van — mondta a legkisebb, és rögtön meg is gyújtott egy szálát. — Marha — kiáltott rá a középső —, fújd el rögtön! — A legkisebb elfújta a gyufát. — Menj oda a kőhöz, és olvasd el, mit ír rajta — mondta a középső halkán. A legkisebb átugrotta a láncot, mellyel a kriptá körül volt kerítve, és megállt a kő előtt, égő gyufával a kezében. — Na, mi az — sürgette a legnagyobb. — Valamit ír rajta — mondta kisvártatva a legkisebb, és újabb gyufaszálat gyújtott. — De mit, mit, te idióta! — kiáltotta el magát a középső. — Nem tudom — mondta a legkisebb —, én nem tudok olvasni. — A középső odaugrott melléje, és teljes erejéből gyomron vágta. A legkisebb feljajdult, és összegörnyedt. — Kezdhettek a nyitást, Cement — mondta a középső kisvártatva. A legmagasabb lódított egyet a kocsmároson. — Gyerünk, mozgás — mondta —, adj neki! — A középső és a legnagyobb cigarettára gyújtottak, a legkisebb nyögve hevert a lábuk előtt. — A leg-

több az arany — mondta kisvártatva a legmagasabb —, de akad bőven ezüst is. — Halkabban — mondta a középső, a kocsmárosra mutatva. A legnagyobb legyintett. Nemsokára megszólalt a kocsmáros. — Kész — mondta. — Na — mondta a legnagyobb —, de gyorsan elkészültél — és eltűnt a kriptában. Kisvártatva előugrott. — Eljen! — kiáltotta. A legkisebb felugrott, és odaszaladt hozzá. — Itt van — mondta az —, fogjad, nehéz, mi? — Nehéz, jaj, de nehéz — mondta a legkisebb, gyorsan szedve a lélegzetét. — Ti csak menjetelek előre — mondta a legnagyobb a legkisebbnek és a középsőnek —, én majd utánatok jövök, ha a kocsmárossal eltüntettük a nyomokat. — A középső és a legkisebb sietve elindultak az úton. Kisvártatva azt hallották, hogy valaki szalad utánuk. Behúzódtak egy fa mögé. A legmagasabb volt. — Hol a kocsmáros? — kérdezte a középső. — A legnagyobb legyintett. — Kerülő úton ment — mondta, s kivette a zsákot a legkisebb kezéből.

Mire hajnalodni kezdett, már a másik falu határában voltak. A legmagasabb ment legelől, utána a középső, míg a legalacsonyabb leg hátul ballagott. — Te — mondta váratlanul a középső az előtte lépkedő legnagyobb —, neked véres a nadrágod szára, te! — A legnagyobb megtorpant. — Hol? — kérdezte meglepetten. — Ja, látom, látom — mondta anélkül, hogy lenézett volna —, látom. — És amikor a gémeskút közelébe értek, a legmagasabb letette a zsákot a földre, és egy vödör vizet húzott fel.